

Anteckningar för samråd hbtqi

Mötesdatum: 2022-03-03
Tid: Kl. 10:00 – 15:00
Plats: lokal 1.308B, Regionens hus Göteborg,

Deltagande organisationer

EKHO i Göteborg
Homan i Göteborg
QueerNördarna Väst
RFSL Sjuhärad
Transammans Väst
West Pride

Övriga deltagare

Can Altintasli (V), beredningen för mänskliga rättigheter
Hanne Jensen(S), beredningen för mänskliga rättigheter
Ulla-Britt Hagström (L), beredningen för mänskliga rättigheter
Rustem Yunusov, Migrationsverket
Rikard Eduards, avdelning social hållbarhet, Västra Götalandsregionen
Åsa Rydin, samhällsanalys, Västra Götalandsregionen
Maria Talja, avdelning social hållbarhet, Västra Götalandsregionen, sekreterare

Dagordning	Ärende
1.	<p>Incheckning med presentationsrunda</p> <p>Deltagarna presenterade sig.</p> <ul style="list-style-type: none">- Transammans väst ska ha en dag på Valhallabadet för transpersoner den 19 mars, intresserade anmäla sig.- RFSL Sjuhärad har hållit i gång verksamheten under pandemin.- EKHO Göteborg har använt zoom vilket har varit ett bra sätt för att nå den lilla målgruppen som föreningen har.- Alla är välkomna att bli medlemmar i West Pride.

	<ul style="list-style-type: none"> - Det har inom politiken blivit uppenbart med fördelar med digitala möten eftersom många från norra Sverige kan delta digitalt.
2.	<p>Godkännande av dagordning, inklusive anmälan av övriga frågor</p> <p>Dagordningen godkändes och inga övriga frågor anmäldes.</p>
3.	<p>Fokusgrupper kring utvärderingen av samråden, Rikard Eduards, avdelning social hållbarhet och Åsa Rydin, samhällsanalys, Västra Götalandsregionen</p> <p>Rikard och Åsa höll var sin fokusgruppsintervju med politiker i ena och representanter för föreningarna i den andra.</p>
4.	<p>Förgående mötesanteckningar inklusive återkoppling av tidigare ärenden, Maria Talja, avdelning social hållbarhet, Västra Götalandsregionen</p> <p>Samrådet pratade på mötet den 11 november 2021 om statistiken utifrån enkätundersökningen Hälsa på lika villkor. En ny enkät har gått ut och en extra enkät med coronarelaterade frågor har presenterats, bis sexuella står ut, fler bis sexuella var smittade, upplevde sig ensamma med mera. Efter att VGR tog fram en specifik rapport med hbt-statistik kom sexuell läggning för första gången med i en generell rapport.</p> <p>Arbetet med målen för social hållbarhet presenterades och där lyfte samrådet hur viktigt det är med utbildning av personalen. Utbildningar om diskrimineringslagen drar igång i april och det kommer vara 10 tillfällen. Tre filmer kommer också tas fram som komplement till de fysiska utbildningarna.</p> <p>VGR kommer också vara med och ta fram en webbutbildning i jämställdhet med andra regioner och hbtq-diplomeringen ska digitaliseras. Kan nå fler genom att ha den digital. Webbutbildning om social hållbarhet ska också tas fram och spridas till hela personalen. Utbildningarna arbetas in i upphandlingar av hälso- och sjukvårdstjänster och ska arbetas in i upphandling av bemanningspersonal. Avdelningen ska också se om kunskap om nationella minoriteter kan tas upp i regionfullmäktiges utbildningar. Förhoppningsvis går det bra och det skulle eventuellt kunna leda till att andra ämnen också kan inkluderas, som hbtqi.</p> <p>FPES har skickat in ett brev till avdelningen om en önskan att privata mottagningar som jobbar med hårborttagning skulle kunna samarbeta med andra kliniker för att kunna smärtreducera. Detta önskemål har vidarebefordrats till upphandlaren av hårreducering och de har lyssnat på önskemålet och kräver nu att de upphandlade klinikerna är hälso- och sjukvårdsverksamheter som kan smärtreducera själva.</p>

	<p>Samrådet fick också ge feedback på riktlinjerna för verksamhetsstöd och de är klara och utlysning pågår. Det kommer anordnas informationsdagar för att söka stöd den 25 och 28 mars.</p> <p>Vad tycker de organisationer som får verksamhetsstöd mänskliga rättigheter om överenskommelserna?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dom är bra sammanfattade, enkla att följa och dialogen utmed vägen är bra. <p>Vad fokuserar respektive organisation på inför kommande valår?</p> <p>Frågan bordlades till kommande samrådsmöte.</p>
5.	<p>Hur Migrationsverket arbetar med hbtqi migranter, Rustem Yunusov, nationell samordnare, Migrationsverket</p> <p>Rustem jobbar på den nationella operativa avdelningen och är samordnare för hbtqi-frågor. Han tog över uppdraget när RFSL släppte sin rapport om avslagsmotiveringar i asylärenden. Asylrätten är en ständigt aktuell fråga i Sverige och Europa. Massflyktsdirektivet kommer att aktiveras under dagen för första gången och det gör det lättare för ukrainare att stanna i vilket land som helst i Europa utan utredning med mera. Det handlar om att stödja människor på flykt, alla är offer. Hbtqi-personer kan vara särskilt utsatta i asylsammanhanget.</p> <p>Migrationsverket har arbetat med hbtqi-flyktingar länge och har satsat på kompetensutveckling, bland annat inom normkritik. Migrationsverket är en hbtqi-strategisk myndighet sedan 2018. Hbtqi-specialister fanns tidigare. De fick extra utbildningar och fanns inom asylprövning och överprövning. Specialisten var med som en extra resurs i hbtqi-ärenden. Denna funktion avskaffades för några år sedan (av praktiska skäl) men kompetensen finns kvar.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fick specialisterna utbildning om hur hbtqi-personer har det i Sverige eller i världen? <p>Alla handläggare måste utgå ifrån en internationell kontext. Det finns landinformation om hbtqi-personers situation i olika länder.</p> <p>Som hbtqi-strategisk myndighet samverkar Migrationsverket med andra myndigheter. Myndigheten finner vägar framåt genom samarbeten med exempelvis Polismyndigheten. Migrationsverket samarbetar även med Diskrimineringsombudsmannen, Jämställdhetsmyndigheten med mera i frågor</p>

om våld, diskriminering och kränkande behandling. Myndigheterna behöver hitta gemensamma metoder.

Migrationsverket analyserade RFSL-rapporten noggrant och hade en dialog med RFSL. Rapporten "[jag vill vara fri](#)" från RFSL ungdom finns också (med liknande slutsatser). Kritiken handlar om att Migrationsverket kanske inte alltid tillämpar sina bra riktlinjer i hbtqi-ärenden specifikt och asylärenden generellt.

Ofta har vi en människa och en berättelse, och inget annat förutom landinformation. Utredningsmetodiken är därför viktig. Det finns dessutom olika berättarstilar i olika kulturer.

- Vilka möjligheter har ni att få extra stöd för att hbtqi-flyktingar ska känna sig välkomna?

Vi ska ha samma goda bemötande av alla, givetvis inklusive hbtqi-personer. Vad gäller hbtqi vill en del inte berätta om sina riktiga skäl med en gång. Ibland framför vissa personer andra asylskäl och beslut fattas utifrån detta. Men sent i processen kan det förekomma att asylsökanden kommer ut. Migrationsverket vill identifiera sårbara grupper som hbtqi tidigt i processen. Det finns möjlighet att anpassa boendesituationen och ge hbtqi-personer egna lägenheter. Och i asylutredningen ligger bevisbördan hos den asylsökande. Genom sin fria berättelse har sökanden möjlighet att lägga fram sina skäl. Migrationsverket kan också hänvisa till olika hbtqi-organisationer om asylsökande vill komma i kontakt med dessa.

- Jag har förstått att Migrationsverket bortser från medicinsk bevisning av exempelvis homosexuella.

Vi gör inga medicinska utredningar. Lämnar sökanden in medicinsk dokumentation själv, så tas det med i ett ärende. En ny utredningsmetod började användas ca 2016 där fokus flyttades från sexuell praktik till sexuell identitet. Utlåtanden från RFSL kan också vägas in i vissa ärenden.

- Exempelvis folk som har varit utsatta för sexuell våld kan bevisa detta genom sina medicinska rapporter, men ibland tar inte Migrationsverket hänsyn till de medicinska rapporterna.

Sådana rapporter kan tillföras ett ärende. Varje ärende bedöms individuellt. Det finns dessutom inget krav på att man ska ha upplevt något hemskt i sitt hemland. Vi gör en framåtsyftande riskbedömning.

- Jag har jobbat med folk som har blivit utvisade eftersom Migrationsverket inte trott på att han var homosexuell trots att han

bodde med en man. Jag hoppas fler på Migrationsverket gör och tänker som dig.

Vid felaktigt positiva beslut gör det inte så mycket men felaktigt negativa beslut kan leda till förödande konsekvenser. Vi jobbar för att undvika sådana situationer. Hur kan en person göra sin sexualitet sannolik? Det finns ibland en tendens att arbeta mekaniskt utifrån en checklista men det fungerar inte i alla fall. Homosexuella är exempelvis ingen homogen grupp utan massa olika grupper men att man bryter mot rådande normer är gemensamt. Handläggare kan förstå detta genom att ha ett öppet sinne.

- Får Migrationsverket i uppdrag att utvisa ett visst antal personer?

Nej. Alla beslut ska vara rättssäkra. Vad gäller kvotflyktingar har Sverige ett antal personer som ska tas emot och bland dem finns det hbtqi-personer eftersom Sverige har ett gott rykte vad gäller hbtqi. Migrationsverket har mycket kompetens i frågorna och det efterfrågas i Europa.

- Ser ni att det är en större grupp hbtqi-flyktingar nu eftersom vissa länder som Polen och Ungern straffar hbtqi-personer?

Polen och Ungern är med i EU och medborgarna där kan därför inte söka asyl i Sverige. Men vi kan påverka Polen och Ungerns attityder gentemot hbtqi-asylsökande i deras länder, genom att aktivt arbeta med framtagande av relevanta utbildningar som alla EU länder använder.

- Rapporten är baserad på över 2000 fall och ingen förbättring har skett sedan oktober 2020. Samma formuleringar i avslagen fortsätter att förekomma i samma utsträckning. Det blir inte bättre, hur kan vi förändra detta?

Vissa saker förekommer som en röd tråd inom hela asylprövningen, inte bara hbtqi. Det finns vissa brister i asylhandläggning i stort och omsättning bland personal kan påverka slutresultatet. Vi får inte registrera sökandens sexuella läggning, etnicitet eller liknande. Då kan vi inte ta fram statistik angående hbtqi. GDPR hindrar detta. Vi fattar även positiva beslut men det finns ett fokus på negativa beslut. Vi har blivit generösare gällande sent inkomna skäl, vi vill låta den sökande komma till tals.

- Det kan vara svårt med tolk och en del asylsökanden låser sig när en tolk används som talar samma språk. Följande formulering fanns i ett avslag: "Vi finner att du har fört fram din berättelse om att du är homosexuell men ser inte att du är i fara vid återvändande till Uganda". Det är överklagat.

- Är alla specialister nu när hbtqi-specialisterna är borttagna?

Bra fråga, tanken är att alla är generalister som kan allt inom asylfältet. För länge sedan fanns det specialister i olika länder men nu finns det inte det längre. Det finns vissa experter. Migrationsverket satsar på kompetensutveckling hos alla, hela myndigheten och personer som arbetar inom andra områden som tillstånd. I tillståndsärenden handlar det oftast inte om liv och död men sexuell läggning kan också påverka.

- Ni får inte föra statistik men går det att anonymisera avslag och ta ut statistik.

Vi får inte registrera sökandens sexuella läggning, könsidentitet och så vidare, därför framgår det inte i våra system.

- Migrationsverket har valt metoden DSSH för trovärdighetsbedömningar. Metoden är skapad av en enskild person, är ovetenskaplig och passar inte för alla kulturer. Finns det inga bättre metoder?

Modellen flyttade fokus från sexuell praktik till sexuell identitet vilket var bra men den har sina begränsningar, särskilt när den används mekaniskt. Den kan fungera bra för vissa grupper och individer men får inte tillämpas mekaniskt utan anpassas utifrån olika individer. Vi poängterar att den måste anpassas i hbtqi-ärenden.

- Handläggare kan bli förvirrande. Migrationsverket tror inte på bisexualitet.

Vi vill samarbeta med hbtqi-organisationer för att få bättre kunskaper kring sexualitet. Det är inte bara svart och vitt, vissa kanske känner annorlunda senare i livet efter att ha levt ett hetero liv, det är en skala där en kan befinna sig var som helst på skalan eller utanför. Det skiljer sig från andra asylskäl där du antingen är politiskt oppositionell eller inte. Vad gäller sexualitet är det inte faktabaserat, det finns inte någon universell asylprövningsmetod utan människor utgår från sina individuella situationer. Vissa kollegor i utlandet använder sig inte av modellen så mycket utan vill sätta personen i en kulturell kontext, där den får berätta om sin omgivning, sitt liv och inte hur det kommer sig att den är homosexuell.

- Vid bi är det kört.

Det är ett dilemma om det ska handla om sexuell praktik eller identitet. Olika personer från olika kulturer har olika berättelser.

- Man måste ha asylskäl och då gäller homo- eller bisexualitet.

Handläggare ska titta på helheten. Räcker det inte kanske det behövs ytterligare utredning. "Benefit of the doubt" kan också tillämpas. Om handläggaren är tveksam kan "benefit of the doubt" implementeras.

- Kompetensen kring bisexualitet behöver höjas. Bisexuell finns inte i alla språk. Stereotyper kan slå åt alla håll. Vid en för bra berättelse upplevs det som en icke självupplevd berättelse utan en påhittad. Asylsökande måste komma med sin egen upplevelse som inte får likna andras. Det är svårt att beskriva sin identitet. De måste ha känt skam men asylsökandes glädje över att vara hbtqi får inte förekomma.

Man kan vara glad som hbtqi-person men ändå vantrivas i samhället en lever i. Terminologin är väldigt viktig men självidentifiering är ännu viktigare.

- Tolken är jätteviktig i detta sammanhang.

Vi kan satsa hur mycket vi vill på hbtqi-frågor och kompetensutveckling av vår personal, men allt faller om en tolk inte är med på tåget. Vi arbetar därför med att höja tolkarnas hbtqi-kompetens.

- Ibland finns det kanske inte ord på vissa språk, ickebinär kanske exempelvis inte finns på alla språk. Finns det specialtolkar?

Tolk och handläggare behöver inte använda termen ickebinär eftersom det är bättre att inte använda termen utan att låta asylsökanden använda sina egna ord. Begrepp är viktiga men alla ska respekteras oavsett vad den definierar sig som. "NOT straight enough" förekommer. Handläggare och tolkar behöver bara vara öppna och inkluderande. Handläggarens och tolkens attityder ska vara bra. Tolk på distans är vanligare och kan fungera bra eftersom sökande och tolk inte ser varandra och det kan bli lättare att berätta om sin sexualitet eller könsidentitet.

- Det är som att en digital psykolog kan vara mer flexibel och avpersonifierad vilket kan passa bättre.
- Hur presenterar tolkarna sig? Med för- och efternamn eller bara förnamn? Det blir mer intimt med båda namnen och mer allmänt med bara förnamn.

Handläggaren ska äga samtalet, inte tolken, tolken ska hjälpa till och det finns en rutinbeskrivning för tolkuppdraget.

- Det ska finnas en sannolikhet och benefit of the doubt men det är tydligen inte så vad gäller trovärdighetsbedömningar.

Asylsökande ska inte behöva bevisa att den är hbtqi. Den ska göra det sannolikt att hen tillhör hbtqi-gruppen. Handläggare får inte utgå från sina egna värderingar och Migrationsverket jobbar aktivt med normkritik för att komma åt detta. Asylsökanden får berätta fritt först. Bevisbördan ligger på den sökande. Handläggare ska inte bombardera asylsökanden med frågor med en gång. Först ska asylsökanden berätta med egna ord och sen får handläggaren ställa följdfrågor.

- Har ni något sätt att granska egna ärenden.

Det är alltid två personer som fattar beslut i asylärenden och det finns en möjlighet att överklaga. Det finns dessutom offentliga biträden och vi genomför också egna kvalitetsgranskningar.

- Är det oftast samma handläggare som samarbetar?

I ett team kan olika personer samarbeta med varandra.

- Subkulturer finns överallt.

Migrationsverket har inte total kontroll över anställdas värderingar.

- En kan hamna i ett team med någon som är främlingsfientlig och kan dras med i det.

Det kan ju tyvärr hända på alla myndigheter. Det viktigaste är att både avslag och positiva beslut ska vara korrekta och rättssäkra.

- När ni anställer folk, kollar ni om de har koll på vad Migrationsverket står för.

Det är tydligt på Migrationsverket vilken värdegrund som gäller men en rasist kanske inte är öppen med det. Åsiktsfrihet gäller även på Migrationsverket.

- Vid anställningsintervju hos kriminalvården frågade de mycket om värderingar.
- Vid intervjuer med frågor om jämlikhet kan säkert främlingsfientliga värderingar komma fram.

Vi och HR försöker använda olika metoder för att få rätt personal. Faktabaserade utredningar om politisk opposition kan vara lättare att genomföra än att fråga om hbtqi. Vissa handläggare kanske tycker att det blir

för privat att fråga om hbtqi, kanske beror det på att vi inte pratar så mycket om det i samhället. Hbtqi-frågor är inte så synliga i samhället.

- Varför får bara vissa stanna i tre år och därefter bevisa att de har jobb med mera?

Sverige har varit ett undantagsfall i Europa länge (med sina permanenta uppehållstillstånd som beviljas direkt) eftersom tillfälliga uppehållstillstånd gäller i andra länder.

- Vuxna män måste stanna i Ukraina.
- Ingår hbtqi i nyanställdas utbildning?

Ja, det ingår ett pass om likvärdigt bemötande och normkritik.

- Ingår det kunskap om vilka länder det är förbjudet med hbtqi?

Det finns landinformation. Det finns specifika utbildningar inom olika områden som exempelvis asyl. Vi har mentorskap för nyanställda. Vi har haft webinarier med bland annat RFSL för handläggare, i kombination med case-baserat lärande. Vi måste verkligen satsa på att nå ut till utredarna med de bra sakerna vi har. Det finns engagemang och intresse hos personalen.

- Vilka kvalifikationer har nyanställda?

Du behöver akademisk utbildning. Personalen är jurister, statsvetare, socialantropologer, genusvetare och liknande. Att ha ett intresse för mänskliga rättigheter är viktigt. Många jurister jobbar på Migrationsverket.

- Det finns en stor mångfald bland anställda som talar massa språk.

Det är bra med personal som kan olika språk, fast tolkar behövs ändå.

- Utredningen är sekretessbelagd.

Asylsökande har full tillgång till sina ärenden och handlingar.

- Kan barnen söka papperna om föräldrarna söker asyl?

Barnen kan se sina handlingar. Sekretessen gäller också inom familjen för en person kan vara förföljd av familjemedlemmar.

- Samma inom sjukvården, en prövning görs om föräldrar vill se barnets journal om den är över 13 år.

	<p>Jag har kontakt med RFSL och RFSL ungdom nationellt. Lokala organisationer får kontakta sina nationella organisationer och våra lokala kontor.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ni kan hänvisa till Homan och inte bara Newcomers Göteborg. <p>Det går bra att Migrationsverket hänvisar till Homan från det lokala kontoret.</p>
6.	<p>Information från beredning mänskliga rättigheters sammanträde 1 december och 15 februari, Sandra Daniel, Can Altintasli, Hanne Jensen</p> <p>Protokollen skickas ut.</p>
6.	<p>Övriga frågor</p> <p>Inga övriga frågor anmäldes.</p>
7.	<p>Är det några frågor som ska lyftas vidare till beredning mänskliga rättigheter?</p> <p>Inga frågor anmäldes.</p>

Samman kallande

Beredningen för mänskliga rättigheter

Västra Götalandsregionen

[Beredning för mänskliga rättigheter](#)

Kontaktperson

Maria Talja

Avdelning social hållbarhet